

Justerat protokoll på svenska och engelska skickas till styrelse, valberedning, revisorer, föreningsutskott, ordf för lokalkommittéerna, Directors KMO samt SAKs kansli. I händelse av skillnader mellan protokoll på svenska och engelska ska protokollet på svenska betraktas som gällande.

PROTOKOLL Svenska Afghanistankommitténs styrelse

Tid: Lördagen den 20 november 2021, kl 10.00-15.00

Plats: Teams, distans

Närvarande:

Bengt Ekman (Ordförande)
Anders Fänge
Azadeh Rojhan Gustafsson
Anna-Karin Johansson
Shirin Persson (Suppleant)
Anders Rosén
Annika Schabbauer
Karl Tarring
Abdurrahman Toryalay
Lars Wennberg

Frånvarande:

Lena Eriksson Åshuvud (Suppleant)

Dessutom närvarande:

Andreas Stefansson (Generalsekreterare, §1-14)
Klas Bjurström (Senior Strategic Advisor, §1-14)
Shah Mahmood (CFEO, §9-11)
Marie Engquist (Valberedningen)

1. Mötets öppnande. Beslutsförhet

Mötet öppnades av ordförande Bengt Ekman, konstaterades att styrelsen var beslutsför.

2. Val av justerare

Beslöts att Annika Schabbauer tillsammans med ordförande justerar dagens protokoll, samt skriver styrelsens brev till medlemmarna.

3. Fastställande av dagordning

Beslöts att under övriga frågor ta upp

- förslag från Stockholms Lokalförening om uppdaterad version av boken Förstå Afghanistan, samt
- vårens styrelseresa

att med detta fastställa dagordningen.

4. Föregående protokoll

Med kallelsen skickades protokoll från ordinarie FS 2021-10-16. I protokollet står felaktigt att mötet hölls på SMO. Rätt ska vara på distans per Teams. I övrigt inga synpunkter på föregående protokoll.

Beslöts att rätta protokollet avseende att mötet hölls på distans

att därmed lägga protokoll FS 2021-10-16 till handlingarna.

5. Solidaritetspriskommitté

Azadeh Rojhan Gustafsson föreslog oförändrad arbetsgrupp, tidplan och arbetsform, samt att gruppen ska återkomma till styrelsen i mars med förslag på mottagare.

Beslöts att Azadeh Rojhan Gustafsson (sammankallande) Enayatullah Adel, Björn-Åke Törnblom och Inger Blennow utgör solidaritetsprisgrupp, som därmed är oförändrad.

6. Säkerhetssituationen, politisk utveckling

GS Andreas Stefansson redogjorde för den senaste tidens utveckling. Bland annat berördes

- Mycket få säkerhetsincidenter rapporterade, men relativt många i området runt Jalalabad
- Möjligheten att röra sig inom landet har blivit större för alla, inkl ISKP och organiserad brottslighet
- Potentiella risker i lokalt växande motstånd mot IEA från grupper som marginaliserats i och med talibanernas maktövertagande, samt att tidigare vilande konflikter aktiveras.
- Socioekonomisk kollaps pågår
- 9 av 10 familjer har inte tillräckligt med mat, 1 av 3 i landet lever med akut hunger.

Om IEA styrning och policy:

- Formell beskattning nu återupptagen. Tidigare regeringens NGO-lag fortfarande giltig, vilket innebär att SAK:s personal är skattskyldiga, förutom utlandsanställda.
- Regelverk avseende kvinnors arbete etc varierar efter provinser, 11 provinser har gett formellt godkännande för kvinnors arbete i hälsovård och utbildning.
- SAK har ännu inte fått några strikta begränsningar någonstans avseende kvinnors arbete.
- Enligt tf utbildningsministern så har flickor rätt till utbildning, men att IEA kommer att anpassa läroplanen så att den är "islamisk".
- UNOCHA har genomfört en survey bland 108 NGOs vilken visar att mer än 75% har påverkats, ffa till följd av likviditetsbrist och oklarheter i policy.
- Det statliga skolsystemet rapporteras ha öppnat upp, men verkar ha drabbats svårt av att lärare inte får sin lön och därmed inte kommer till skolorna.
- Inom FN-organ pågår diskussion om en trust fund som kan ta över lönebetalningarna till skelsektorn.

7. Generalsekreterarens rapport Q2-3, verksamhetsuppdatering

GS informerade bland annat om:

- **Utbildning:** Alla skolor nu öppna, inklusive för flickor. Väsentligt att SAK nu söker och hittar möjligheter till påverkan och lokala lösningar inom utbildningsväsendet
- **Hälsa:** BPHS nu uppstartat i Nuristan. WHO har garanterat finansiering från 1 november 2021 till 31 januari 2022 för alla BPHS. Tidigare har Globala fonden beslutat finansiera alla BPHS under oktober.
- **Landsbygdsutveckling:** UNDP har inrättat en fond för finansiering av det så kallade ABADEI-programmet. SAK har skrivit på ett MoU och inlett arbete med concept note. Detta bedöms till stor del kunna täcka upp för våra tidigare insatser tillsammans med byrå i Citizens Charter. Dock stor osäkerhet om talibanernas hållning till CDCs framöver, liksom kvinnors roll och inflytande.
- **Påverkan:** Pågående samarbete med ENNA med bland annat öppet brev till europeiska medlemmar i FNs säkerhetsråd.
- **Personalsituationen** är mycket svår. Många seniora anställda har sannolikt inlett process för att emigrera. Stor risk att SAK förlorar många (eller alla) seniora kvinnliga kollegor, att uteblivna

- överlämningar och vakanser stör processer, samt att representation/balans mellan män och kvinnor, etnicitet osv blir sned och/eller cementeras.
- **SAK i media:** Klas Bjurström presenterade en analys av SAKs synlighet i media, vilken varit större än någonsin tidigare under Q3. SAK nämdes under Q3 hela 1224 gånger i traditionell media, att jämföra med målet 600 för hela året och med 62 under samma period förra året. Utöver sin roll som expertkommentator så omnämns SAKs insatser mycket positivt av många andra aktörer.
 - **SAKs julkampanj** kommer att inledas 22 november och har temat "Girls can do ANYthing".

Styrelsen diskuterade bland annat:

- Hur SAK ska kunna balansera resurser, personalbrist, arbetsbelastning, nya uppdrag, skifte mellan upprätthållande/ omställning/ humanitära aspekter osv. Ev kommer SAK att återrekrytera tidigare expats för att förstärka teamet. Frågeställningen kommer att vara central under GS vistelse i Kabul från och med nästa vecka.
- Viktigt att styrelsen visar flexibilitet gentemot den operativa delen av organisationen och GS bör ges ett brett mandat att fatta beslut efter behov som kan uppkomma med kort varsel.
- SEHATMANDI uppges ha återstartat i många områden, med detta kan mycket väl vara en överskattning baserad på att förnyad finansiering givits, vilket inte självklart leder till att verksamheten kan återupptas med kort varsel.
- Att den nuvarande tydliga obalansen mellan manliga och kvinnliga talespersoner i media måste förändras.

RFSUs barnvagnsmarsch den 21 maj 2022

Klas Bjurström informerade om att RFSUs barnvagnsmarsch den 21 maj 2022 kommer att ha temat Afghanistan och att SAK är inbjudna som medarrangörer. Marschen krockar med SAKs årsmöte men evenemanget bedöms som så pass viktigt att SAK bör anpassa sitt årsmöte efter omständigheterna.

GS har sedan tidigare styrelsens mandat att besluta om innehåll och upplägg på årsmöteshelgen, vilket inrymmer behovet av att planera för och besluta om att vid behov dela årsmötet över två dagar eller behov av andra lösningar som kan uppstå. Kallelsen i A-nytt och på hemsida/nyhetsbrev är redan formulerad som "Välkommen till årsmöteshelg".

Presentationen bifogas protokollet.

8. Internal Audit Report Q3

Styrelsen frågade GS om efter hur lång tid som organisationen skriver av osäkra fodringar och hur ofta dessa faktiskt återbetalas. GS meddelade att SAK är på väg att förstärka riktlinjerna för hur länge osäkra fodringar bör kvarstå i bokföringen.

Beslöts att lägga till handlingarna.

9. 9 m BFU

Dr Shah Mahmood föredrog budgetuppföljningen till och med september, samt redogjorde för de budgetlinjer som avviker mer än 10% från budget. Budgetutnyttjandet vid 9 månader var 79% jämfört med 85% vid samma tid 2020 och 83% 2019.

Som förväntat är de främsta anledningarna till underutnyttjande Covid19, talibanernas övertagande, kontantbrist, banksystemet, logistik och upphandlingar som påverkats, samt att många anställda lämnat landet.

Presentationen bifogas protokollet.

Beslöts att godkänna budgetuppföljningen för 9 månader.

10. Likviditet i Afghanistan

Shah Mahmood uppdaterade styrelsen om situationen, bland annat

- Tillgång till kontanter finns för att driva KMO/RMOs till 31 dec.
- Medel finns på konton för löner tom februari.
- Kontanter finns för att driva Sehatmandi i Wardak och Nuristan till 31 januari 2022.
- SAK behöver ytterligare 1,3 MUSD i kontanter omedelbart för upphandling och implementering till 31 december.

Generalsekreteraren rapporterade att Nordea har stoppat alla överföringar till så kallade *Money Service Providers* i Dubai och Istanbul pga regelverk avsedda att förhindra risker för penningtvätt. SAK arbetar för närvarande med alla resurser för att lösa situationen. Möjliga lösningar omfattar bland annat att ta lokala lån i kontanter, eller att anlita stöd genom konsulter i UK som kan granska och kvalitetssäkra eventuella överföringar via MSP, och som därigenom kan ge den bank som SAK anlitar den fördjupade kunskap som krävs för att återuppta betalningar till MSP. Om ingen lösning hittas innan dess så kommer vi vid årsskiftet sannolikt behöva stänga ner verksamheter.

Styrelsen diskuterade om SAK tydligare ska kräva av svenska staten att engagera sig i att öppna möjligheterna för överföringar eftersom SAK implementerar svensk politik.

- Styrelsen beslöt**
- att** uttrycka sin uppskattning för allt arbete med denna högst prioriterade fråga
 - att** vad GS än ser sig behöva göra så har han styrelsens förtroende och mandat att gå vidare utan att avvakta styrelsebeslut.
 - att** styrelsen vill bli löpande informerad om väsentlig utveckling

11. WP&B 2022

Till följd av talibanernas maktövertagande i augusti blev SAKs långt gångna arbete med en ny strategisk plan för 2022-25 omöjligt att slutföra. 2022 blir därmed ett överbryggande år mellan SPn 2018-21 och nästa SP, med ett förlängningsavtal med Sida för 2022.

Planeringsprocessen har varit mycket utmanande och kontexten fortfarande mycket osäker, varför planen innehåller många förbehåll och antaganden, bland annat:

- Acceptans för SAKs arbete från IEA (*Islamic Emirate of Afghanistan*, det namn som talibanstyret antagit)
- Relativ stabilitet ur säkerhetsperspektiv
- Socio-ekonomisk kollaps som dock hanteras / inte blir fullständig
- Att finansiering och likviditet finns
- Att likviditetskrisen i samhället gradvis löses
- Att personalomsättning är hanterbar
- En revidering av planen under Q2-3
- Sidas anvisningar om att SAK inte ska föra överföringar av resurser eller kapacitet till IEA/de-facto-styret

De huvudsakliga förändringarna jämfört med 2021 är:

- Att SAK genomför SEHATMANDI i Wardak och Nuristan
- Att SAK genomför Covid19-insatser i 5 provinser
- Överbryggandeprogram för barnmorskor, akademisk nivå, ffa för att stärka kvalitet på utbildningen av barnmorskor
- Mer resurser för att få fram kvinnliga lärare
- Disability-insatser expanderar i Bamyān
- Landsbygdsutveckling, expansion avseende livelihoods, community resilience och vatteninsatser för att bidra till att möta ökningen av fattigdomen
- Mer byggnation i Nuristan, ffa för att rusta upp infrastrukturen för hälsovård.

Dr Shah Mahmood presenterade förslaget till budget om totalt 376,4 MSEK för 2022, (jfr 334,9 MSEK för 2021). Detta motsvarar en ökning om 6,4% jfrt med den andra reviderade budgeten för 2021, och 12% mer än den ursprungliga budgeten 2021.

Större förändringar finns bland annat inom

Utbildning: ökning med 15% ffa för löneökningar om 2000 afs/månad för lärare, i enlighet med beslut av den tidigare regimen.

Hälsovård: minskning inom Covid19-insatsernas omfattning, men ökning inom SEHATMANDI, vilket gör att utfallet endast blir en marginell minskning

I Sverige: ökning med 17% där både nya givare kommer in, liksom upphandling av nytt CRM-system (system för medlemshantering och gåvor).

Management & Administration: Kompetens- och systemutveckling: 94% ökning, främst beroende på att denna budget praktiskt taget saknades för 2021.

Föreslaget till budget innehåller 7,6 MSEK som fortfarande är ofinansierade, avseende främst ev. tillkommande insatser för livelihood (se ovan). Växelkursen för oktober 2021 har använts i budgeten för 2022. Utvecklingen av kursen USD/AFS kommer att påverka budgeten väsentligt och justeras i budgetrevideringarna.

Sida finansierar i förslaget 86,8% av budgeten, en ökning från 72%. Om WHO:s finansiering av hälsovården går igenom kommer Sidas andel att minska väsentligt, om än till en fortfarande hög nivå.

GS uttryckte att förslaget till WP i dagsläget är det vi kan göra under nuvarande omständigheter, med förbehållen ovan, och att det måste finnas flexibilitet och insikt om att vi sannolikt kommer att behöva prioritera och revidera.

Styrelsen diskuterade och efterhörde sig om bland annat

- Den i planen begränsade anpassningen i programmen till den radikalt skiftande kontexten/humanitära krisen.
- Finansiell planering
- Bedömningen av situationen om den humanitära krisen blir fullständig
- Riskmatrisen, som behöver utvecklas/kompletteras avseende bland annat
 - o hur den humanitära krisen påverkar oss,
 - o hur personal orkar ta sig an detta i vardagen,
 - o hur SAK bygger motståndskraft.
 - o upphandling och sannolikheten för att det under finansiell kollaps finns varor att upphandla i Afghanistan.
 - o Risken för cementerad diskriminering
 - o Finansiell riskplanering

Lars Wennberg kommenterade riskmatrisen för revisionsutskottets räkning. Revisionsutskottet har inga invändningar men det finns saker som behöver förbättras och utskottet föreslår en risk-workshop när vi vet mer. Styrelsen behöver ta ett tydligare grepp om risker på organisationsnivå och lyfta analysen från enhets- och sektornivå.

GS instämde och konstaterade att organisationen inte haft tillräcklig tid och kraft för att göra den gedigna analysen av alla risker som situationen kan medföra på organisationsnivå. Detta behöver kompletteras innan planen skickas till Sida som ansökan, men utan omständlig process.

Presentationer bifogas protokollet.

Besluts att godkänna arbetsplan och budget 2022

Att ge GS mandat att fastställa riskhanteringsplanen under förutsättning att den kompletteras avseende finansiell risk och andra övergripande frågor, diskriminering, upphandling, personal osv.

Att styrelsen löpande ska informeras vid väsentliga förändringar i situationen ffa avseende fattade finansiella beslut.

Att kansliet/GS nära ska följa utvecklingen och vid mötet i januari uppdatera styrelsen om situationen avseende likviditet, finansiering och möjlighet att genomföra insatser enligt plan

Enligt Giva Sveriges (fd FRII), kvalitetskod skall styrelsen årligen ta ställning till riskanalys för verksamheten och fastställa en organisationsövergripande riskhanteringsplan, samt dokumentera detta i styrelseprotokoll. SAK riskhanteringsplan finns som tidigare i WP&B 2022.

Beslöts att med riskhanteringsplanen i WP&B 2022 finna Giva Sveriges krav tillgodosett.

12. Slutsatser internationella konferensen 10-12 november

Andreas Stefansson sammanfattade något om antalet deltagare och medverkande i konferensen, liksom den mycket positiva återkoppling som SAK fått efter konferensen. Anders Rosén arbetar för närvarande på en konferensrapport. Konferensen finns att se i efterhand på youtube.com

Ordförande uttryckte sin stora uppskattning för det intensiva och gedigna arbete som gått in i konferensen från medarbetarna.

13. Styrelsens kommande strategiska diskussion och inspel

Ordföranden påminde styrelsen om att styrelsen redan i juni beslöt lägga in tillfälle för strategiska diskussioner. Den 29 januari kommer styrelsen att mötas fysiskt på kansliet i Stockholm.

Förslag från styrelsen var bland andra:

- Hur kan vi agera i kontexten och samtidigt agera för mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter? Vilken ska vara SAKs roll i detta?
- Är vi på väg in i en humanitär situation och humanitär finansiering i likhet med under 90-talet?
- Lokal demokrati, är det möjligt att arbeta med lokala demokratiska representanter? Också frågan om samarbete med religiösa aktörer osv, gärna ur ett feministiskt perspektiv.
- Hur SAK fungerar som organisation där policy genomdrivs på olika sätt i olika provinser? Har vi olika sorters genomförande, metoder och förhållningssätt i olika provinser?

Ordföranden påminde om att GS redan tidigare aviserat en diskussion om vad som kallas ”principled pragmatism”, om SAKs policy behöver revideras, och att detta är en viktig utgångspunkt för den SP-process som behöver återupptas. Den strategiska diskussionen skulle därmed kunna vara en policyreflektion och fungera som vägledning och startpunkt för SP-arbetet.

Beslöts att Styrelsen uppdrar till GS att förbereda en strategisk diskussion enligt områdena ovan till januari.

att uppdra åt GS att till den diskussionen skissa på en SP-process, med övergripande tids och aktivitetsplan.

14. Övriga frågor

Styrelseresa

Klas Bjurström meddelade tentativa datum för vårens styrelseresa till fredag 6 maj – måndag 16 maj 2022.

Förstå Afghanistan

Stockholms Lokalförening har väckt en fråga till styrelsen enligt §5 5.5 i stadgarna. Sthlms LF har sålt boken ”Förstå Afghanistan” vid arrangemang och använt den som grund för studiecirkel, men höstens utveckling gör att den bör revideras. Framförallt avsnittet om läget i Afghanistan har blivit helt inaktuellt. Stockholm LF föreslår

Att föreningstyrelsen utreder möjligheten att skriva ett nytt kapitel med hänsyn till höstens händelseutveckling, för att ge ut boken Förstå Afghanistan på nytt i en ny upplaga.

Att fatta ett beslut om när i tiden det är lämpligt att ett nytt kapitel ska skrivas.

Styrelsen diskuterade kort möjligheterna, inklusive att komplettera boken med ett särtryck.

Beslöts att uppdra till GS att utreda, föreslå beslut och återkomma när det är gjort.

Andreas Stefansson och Klas Bjurström lämnade med detta mötet då återstående punkter rörde personalärenden.

15. Utvärdering GS enligt instruktion och mål, samt andra personalfrågor

Beslöts att förordna Andreas Stefansson som Generalsekreterare för en ny fyraårsperiod fr om november 2022.

16. Nästa styrelsemöte 29 januari

Mötet 29 januari kommer att hållas på SMO, Malmgårdsvägen 63.

På agendan:

- *Strategic issue: policy, "Principled pragmatism"*
- *Follow-up of board & AGM decisions 2021*

17. Mötet avslutades

Vid protokollet:

Klas Bjurström

Justeras:

Bengt Ekman

Annika Schabbauer

Bilagor:

- GS presentation
- 9 m BFU
- Budget 2022